

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય સમક્ષ

ટેક્સ અપીલ નં. ૩૩૨/૨૦૦૬

સાથે

ટેક્સ અપીલ નં. ૩૩૩/૨૦૦૬

થી

ટેક્સ અપીલ નં. ૩૪૩/૨૦૦૬

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે.એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના અહેવાલનવિસોને આ ચુકાદો જોવા માટે પરવાનગી આપી શકાય?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવા કે નહીં ?

૩ શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઈચ્છે છે ?

૪ શું આ મામલામાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન બાબતે અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ બાબતે કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે?

૫ શું તેને સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનું છે?

=====

આવકવેરા કમિશનર, વલસાડ....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

રક્ષક કેમિકલ્સ પ્રા. લિ.....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

શ્રી સુધીર એમ. મહેતા, વકીલ અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફથી

શ્રી બી. એસ. સોપારકર, વકીલ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફથી

=====

સમક્ષ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી અને
માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૧૬/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. કારણ કે આ તમામ અપીલો આવકવેરા અપીલીય અદાલત, અમદાવાદના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે, તેથી તેમનો નિકાલ આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા કરવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલો દ્વારા, અપીલકર્તા-રાજસ્વએ આવકવેરા અપીલીય ન્યાયાધિકરણ, અમદાવાદ, [“ન્યાયાધિકરણ” તરીકે ઉલ્લેખિત] દ્વારા આઈ.ટી.એ. ક્રમાંક ૩૭૯૪ ૩૭૯૫, ૩૭૯૦, ૩૭૯૧, ૨૭૯૨, ૩૭૯૩, ૩૭૯૮, ૩૭૯૯, ૩૭૯૫, ૩૭૯૭, ૩૭૯૪, ૩૭૯૫/એ.એચ.ડી./૨૦૦૪ માં આપેલ તા. ૩૦.૦૩.૨૦૦૫ના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા કરદાતાઓએ દાખલ કરેલી અપીલો ન્યાયાધિકરણ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૩. તા. ૨૦.૦૪.૨૦૦૬ના રોજ આ અપીલો સ્વીકારતી વખતે, અદાલતે કાયદાનો નીચેનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન નિર્ધારિત કર્યો:—

શું મામલાના તથ્યો તથા પરિસ્થિતિઓમાં અને કાયદા મુજબ અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આઈ.ટી. અધિનિયમની કલમ ૨૭૧આઈસી હેઠળ રૂ. ૧ લાખની લાદવામાં આવેલી દંડરકમને આ આધાર પર કાઢી નાંખવામાં આવી કે કપાતકર્તા સદ્ભાવપૂર્વકની માન્યતા હેઠળ હતો કે એફ.એફ.એસ.એલ.ને ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ માટે કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ પર તેઓ સ્ત્રોતે કર કપાત કરવા સક્ષમ નહોતા, જ્યારે એવી કાર્યવાહી કરવા પરથી કોઈપણ અદાલતે પ્રતિબંધ મૂક્યો નહોતો, તે યોગ્ય હતું ?

૪. આ અદાલત દ્વારા આજ રોજ જ કરઅપીલ નં. ૯૫૫ થી ૯૬૬ માં આપવામાં આવેલ નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા, આ અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલ કાયદાનો પ્રશ્ન ઉભો થતો નથી. ઉપરોક્ત આ અદાલતના નિર્ણયનું પુનઃપ્રસ્તુતીકરણ કરવું સંબંધિત છે, જે નીચે મુજબ છે:—

“૧. કારણ કે આ બધી અપીલો આવકવેરા અપીલીય પંચ, અમદાવાદના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે, તેથી તેમનો નિકાલ આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા કરવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલો દ્વારા, અપીલકર્તા-કરદાતાઓએ આવકવેરા અપીલ અધિકરણ, અમદાવાદ, [“અધિકરણ” તરીકે ઉલ્લેખિત] દ્વારા આઈ.ટી.એ. ક્રમાંક ૨૨૬૩, ૨૨૬૪, ૨૨૬૮, ૨૨૬૯, ૨૨૭૩, ૨૨૭૪, ૨૨૭૮, ૨૨૭૯, ૨૨૮૩, ૨૨૮૪, ૨૨૮૮ અને ૨૨૮૯/ એ.એચ.ડી./ ૨૦૦૨ માં તા. ૦૮.૦૯.૨૦૦૩ના પસાર કરાયેલા સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા કરદાતાઓ દ્વારા પ્રસ્તુત અપીલો અધિકરણ દ્વારા આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને એવું ધારણ કરવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તા-કરદાતાઓને આકારણી વર્ષ ૧૯૯૫-૯૬ અને ૧૯૯૬-૯૭ માટે સ્રોતે કરકપાત કરવો આવશ્યક હતો.

૩. તા. ૨૦.૦૪.૨૦૦૬ના રોજ આ અપીલો દાખલ કરીને સ્વીકારતી વખતે, અદાલતે નીચેનો મહત્વપૂર્ણ કાનૂની પ્રશ્ન ઘડ્યો હતો:-

શું કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં, વિશેષ અદાલતના નિર્દેશ છતાં, અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ જરૂરી મુજબ અપીલકર્તા સ્રોતે કર કપાત કરવા જવાબદાર હતો એમ માનવામાં આવકવેરા અપીલ અધિકરણ કાયદાની દૃષ્ટિએ યોગ્ય હતું ?

૪. ઉપર મુજબ ઘડાયેલ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા માટે, અનાવશ્યક વિગતો દૂર કરેલ મૂળભૂત તથ્યો ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે. વર્તમાન અપીલકર્તાઓ-કરઆકારણધારકોએ ફેરગ્રોથ ફાઈનાન્શિયલ સર્વિસિસ લિ. [આ પછી “એફએફએસએલ” તરીકે ઉલ્લેખિત] સાથે એક કરાર કર્યો હતો. ૨૮.૦૩.૧૯૯૨ના રોજ, અપીલકર્તાઓ-કરઆકારણધારકોના પક્ષે એફએફએસએલ દ્વારા જુદી જુદી રકમના ધિરાણ મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને તે જ અપીલકર્તાઓ-કરઆકારણધારકો દ્વારા ૩૦ માર્ચ, ૧૯૯૨ના રોજ સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા. અપીલકર્તાઓ-કરઆકારણધારકોએ

યુનાઇટેડ ફોર્ફોર્સ લિ.ના ૩,૨૮,૦૦૦ શેરોના ગીરણ સામે એફએફએસએલ પાસેથી રૂ. ૧૪,૯૮,૨૫૦૦/-નું ધિરાણ લીધું હતું (આ પછી “યુપીલ” તરીકે ઉલ્લેખિત). કરારની શરતો મુજબ અપીલકર્તાઓએ ૬૦ દિવસની અંદર ૨૦% અને બાકીના ૮૦% ૧૮૦ દિવસની અંદર પરત ચૂકવવાના હતા. અપીલકર્તાઓ-કરઆકારણધારકોએ યુપીલના ૩,૨૮,૦૦૦ શેરો, યોગ્ય રીતે અમલમાં મુકાયેલા હસ્તાંતરણ ફોર્મ સાથે, એફએફએસએલને સોંપ્યા હતા, કારણ કે કરાર મુજબ અપીલકર્તાઓએ ૬૦ દિવસની અંદર, અર્થાત્ ૩૦ મે ૧૯૯૨ પહેલાં, ૨૦% રકમ પરત ચૂકવવાની હતી. આ દરમિયાન, ૫/૧૨.૦૫.૧૯૯૨ અને ૪.૦૬.૧૯૯૨ના રોજ, એફએફએસએલે ગેરકાયદેસર રીતે ૨,૨૮,૦૦૦ શેરો સિન્ડિકેટ બેંકને વેચી દીધા અને ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો એનએચબી પાસે ઉપ-ગીરણ રાખ્યા, જે નોંધપોથીનો ભાગ છે. જૂન, ૧૯૯૨ના મહિનામાં, ૪.૧. સરકારે સ્પેશિયલ અદાલત ઓર્ડિનન્સ, ૧૯૯૨ જાહેર કર્યો. ૨ જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ, એફએફએસએલ માટે કસ્ટોડિયનની નિમણૂક કરવામાં આવી. ૧૦.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, સિન્ડિકેટ બેંકે ૨,૨૮,૦૦૦/- શેરો ખરીદ્યા અને હસ્તાંતરણની નોંધણી માટે યુપીલ સમક્ષ રજૂ કર્યા. ૧૩.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, યુપીલને એનએચબી સાથેના ૧,૦૦,૦૦૦ શેરોના ઉપ-ગીરણ અંગેની જાણ પ્રાપ્ત થઈ. ૧૪.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, અપીલકર્તાઓ અને અન્ય કરઆકારણધારકોએ કસ્ટોડિયન, એફએફએસએલ, સિન્ડિકેટ બેંક, એનએચબી અને યુપીલ વિરુદ્ધ વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૧૦ સન ૧૯૯૨ દાખલ કરી. જણાવેલ વિવિધ અરજીઓમાં કરાયેલ પ્રાર્થનાઓ નીચે મુજબ છે:-

અરજદાર તેથી નીચે મુજબ પ્રાર્થના કરે છે:-

(એ) એવો જાહેર કરવામાં આવે કે અનુસૂચિઓમાં આંક “એ” અને “બી” તરીકે વર્ણવાયેલા ઉક્ત શેરો તેમના માલિક તરીકે રજા પ્રતિવાદીઓના માલિકીના નહોતા અને નથી, અને ઉક્ત ઓર્ડિનન્સ હેઠળ ઉક્ત શેરોની જમી માત્ર મર્યાદિત જમી બને છે, જે ઉક્ત શેરો

અંગે માત્ર ગીરો ધારક તરીકે રજા પ્રતિવાદીઓના હકો સુધી મર્યાદિત છે.

(બી) કે એવો જાહેરનામો કરવામાં આવે કે રજા પ્રતિવાદીઓ અને/અથવા ૧લા પ્રતિવાદીઓ આ સાથે જોડાયેલ અનુસૂચિઓમાં આંક “એ” અને “બી” તરીકે દર્શાવેલ ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦ શેર્સ સંબંધિત અરજદારોને પરત આપવા માટે બંધાયેલા અને જવાબદાર છે, શરતી કરારની શરતો અનુસાર બાકી દેવાની રકમ ૧લા પ્રતિવાદીને, રજા પ્રતિવાદીને અથવા આ માનનીય અદાલત જે વ્યક્તિને નિર્દેશ કરે તેને ચૂકવવા સામે;

(સી) કે ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (બી) ને અશુભ રાખીને, એવો જાહેરનામું કરવામાં આવે કે ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોમાંથી રૂ.૭૬ ટકા હિસ્સો દ્વિતીય પ્રતિવાદીઓને અથવા તેવી વ્યક્તિને, જેટલી હદ સુધી તે સંબંધિત હોય, વિધિવત્ અને કાયદેસર રીતે ફરી નોંધાયેલ છે અને નોંધાયેલ રહ્યો છે, અને અરજદારો, અથવા તેઓમાંથી જેમને હકદાર માનવામાં આવે, તેઓ આ સાથે જોડાયેલ આંક “એ” અને “બી” રૂપે દર્શાવેલ અનુસૂચિઓમાં વર્ણવેલ ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોમાંથી ઉક્ત રૂ.૭૬ ટકા શેરો તાત્કાલિક સોંપાવાનો હક ધરાવે છે.

(ડી) કે આંક “એ” અને “બી” માં વર્ણવેલ જણાવેલ શેરોમાંથી રૂ.૭૬ ટકા હિસ્સા સંબંધિત મર્યાદિત જોડાણ તાત્કાલિક ઉઠાવી લેવામાં આવે અને/અથવા તે તાત્કાલિક ઉઠાવી લેવામાં આવેલ ગણાવવા અંગે આદેશ કરવામાં આવે અને જણાવેલ રૂ.૭૬ ટકા શેરો અરજદારોને અથવા તેઓમાંથી જે તે માટે હકદાર હોવાનું પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૫ પૈકી કોઈ એક દ્વારા નિર્ધારિત થાય તેમને તાત્કાલિક સુપરત કરવા અને હવાલે કરવા અંગે આદેશ તથા નિર્દેશ કરવામાં આવે.

(ઈ) ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (ડી) ને અશુભ રાખીને, અહીં જોડાયેલ અનુસૂચિઓમાં આંક “એ” અને “બી” તરીકે વર્ણવાયેલા તમામ

૩,૫૦,૦૦૦ શેરો ઉપરની મર્યાદિત જમી દૂર કરવામાં આવે અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૫ ને આદેશિત અને નિર્દેશિત કરવામાં આવે કે તેઓ ઉક્ત તમામ શેરો બાકી દેવું અને વ્યાજની ચુકવણી કરારની શરતો અનુસાર જે વ્યક્તિઓને આ માનનીય અદાલત નિર્દેશ કરે તેમને સોંપે;

(એફ) આ માનનીય અદાલત, અહીં સાથે જોડાયેલા આંક “એ” અને “બી” માં દર્શાવેલ અનુસૂચિ મુજબના શેરો સંબંધિત અરજદારોને સોંપવાની શરતે, બાકી રહેલ દેવાની રકમ નિર્ધારિત તારીખોએ પ્રથમ અથવા દ્વિતીય પ્રતિવાદીઓને ચુકવવા બાબતે અરજદારોને દિશાનિર્દેશો આપવા કૃપા કરે.

(જી) એવી ઘોષણા કરવામાં આવે કે ક્રમશઃ ૩જા અને ૪થા પ્રતિવાદીઓએ અહીં સાથે સંલગ્ન આંક “એ” માં વર્ણવેલ ઉક્ત ૨,૫૦,૦૦૦ શેરો તેમજ અહીં સાથે સંલગ્ન આંક “બી” માં વર્ણવેલ ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો અથવા તેના કોઈપણ ભાગમાં કોઈ હક, માલિકી હક અથવા હિત મેળવ્યું નથી અને તેઓ તે માટે હકદાર નથી.

(એચ) કે અહીં સંલગ્ન અનુસૂચિ આંક “એ” માં વર્ણવેલ ૨,૫૦,૦૦૦ શેરોનો રમા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ૩મા પ્રતિવાદીઓને કરાયેલ કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ અને અહીં સંલગ્ન આંક “બી” માં દર્શાવેલ ૧,૦૦,૦૦૦/- શેરોનો રમા થી જમા પ્રતિવાદીઓ સુધી કરાયેલ કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ ગેરકાયદેસર, રદબાતલ, શૂન્ય, અમલવિહોણું અથવા અરજદારો અથવા તેઓમાંથી કોઈ એક ઉપર બંધનકારક નથી, તેવી જાહેરાત કરવામાં આવે.

(૧) કે પ્રાર્થના (જી) અને/અથવા (એચ) ને કોઈ હાનિ પહોંચાડ્યા વિના, અહીં સાથેના અનુસૂચિમાં આંક “એ” તરીકે વર્ણવાયેલા ૨,૫૦,૦૦૦ શેરોના રમા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ૩મા પ્રતિવાદીઓને કરાયેલા કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણને તથા

અહીં સાથેના આંક “બી” માં વર્ણવાયેલા ૧,૦૦,૦૦૦/- શેરોના પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા પ્રતિવાદી ૪ ને કરાયેલા કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણને રદ કરવામાં આવે અને/અથવા રદબાતલ કરવામાં આવે.

(જે) કે ત્રીજા અને ચોથા પ્રતિવાદીઓને અનુક્રમે, પોતે અથવા તેમના નોકરો અને એજન્ટો દ્વારા, આ બાબત અંગે કોઈ પણ રીતે વેચાણ કરવાથી અને/અથવા હસ્તાંતરણ કરવાથી અને/અથવા વ્યવહાર કરવાથી, અથવા કબજાનો ત્યાગ કરવાથી અથવા સોંપી દેવાથી, અથવા અન્ય કોઈના હિતમાં કોઈ હક, માલિકી અથવા હિત સર્જવાથી અથવા મિલકત પર હકાંતરણ કરવાથી, અથવા આ સાથે સંલગ્ન આંક “એ” માં વર્ણવાયેલા ૨,૫૦,૦૦૦/- શેરો તથા આંક “બી” માં વર્ણવાયેલા ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો અંગે અન્ય કોઈના હિતમાં કોઈ હક, માલિકી, હિત અથવા લાભનો દાવો કરવાથી અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાથી, અથવા ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોના સંબંધમાં સંબંધિત અરજદારો દ્વારા કરાયેલા અને બીજા પ્રતિવાદીઓને સોંપાયેલા અનુરૂપ હસ્તાંતરણ પ્રપત્રોના આધારે કાર્યવાહી કરવાથી, રોકવામાં આવે.

(કે) કે પમા પ્રતિવાદીને, તેઓ પોતે અથવા તેમના નોકરો કે પ્રતિનિધિઓ મારફતે, કોઈપણ રીતે સંબંધિત અરજદારોનાં નામોમાંથી અનુક્રમે ૩મા અને/અથવા ૪થા પ્રતિવાદીઓનાં નામે અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિનાં નામે, આ સાથેના આંક “એ” માં વર્ણવેલ જણાવેલ ૨,૫૦,૦૦૦ તથા/અથવા આંક “બી” માં વર્ણવેલ ૧,૦૦,૦૦૦ શેર્સ અથવા તેના કોઈપણ ભાગનું હસ્તાંતરણ કરવાથી અને/અથવા આ સાથેના આંક “એ” અને “બી” માં વર્ણવેલ જણાવેલ ૩,૫૦,૦૦૦માંથી કોઈપણ શેર્સ અંગે તેમની સમક્ષ જમા કરાયેલા કોઈપણ હસ્તાંતરણ ફોર્મ/ફોર્મોના આધારે કાર્યવાહી કરવાથી પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે.

(એલ) કે, આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિરાકરણ બાકી હોય તે દરમિયાન, ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (જે) અને (કે) મુજબના વચગાળાના રાહત આદેશો મંજૂર કરવામાં આવે.

(એમ) કે આ અરજીએ અંગેની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી, બોમ્બે વડી અદાલતના અદાલત રિસીવર અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય અને સમુચિત વ્યક્તિને, અહીં સંલગ્ન આંક "એ" અને "બી" તરીકેના અનુસૂચિઓમાં વર્ણવેલ જણાવેલ ૩,૫૦,૦૦૦/- શેરો તેમજ તે સંબંધિત હસ્તાંતરણ પત્રકો અને જણાવેલ શેરો સાથે સંલગ્ન તથા અનુસંગિક તમામ હકો અને લાભો માટે, નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૦૮ ના આદેશ ૪૦ : નિયમ ૧ હેઠળની તમામ સત્તાઓ સાથે, રિસીવર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવે, જેમાં અહીં સંલગ્ન અનુસૂચિઓમાં આંક. "એ:" અને "બી" તરીકે વર્ણવેલ જણાવેલ ૩,૫૦,૦૦૦૦ શેરોનો વાસ્તવિક ભૌતિક કબજો લેવાની સત્તા પણ સમાવેશ પામે છે (તેઓ જેની પાસેથી પણ પડ્યા હોય તેમાંથી) તેમજ સંબંધિત શેર પ્રમાણપત્રો અને સંબંધિત હસ્તાંતરણ પત્રકનો (તેઓ જેની પાસેથી પણ પડ્યા હોય તેમાંથી) કબજો લઈને, અરજદારો દ્વારા બાકી દેવું અને વ્યાજ જમા કરાવવાની શરતે, આ માનનીય અદાલત જે રીતે નિર્દેશ કરે તે રીતે સંબંધિત અરજદારોને સોંપવા અને જણાવેલ તમામ શેરો સાથે સંલગ્ન અને/અથવા અનુસંગિક મતાધિકાર તથા અન્ય તમામ હકોનો ઉપયોગ, તેમના સંબંધિત અરજદાર-ધારકોના સૂચનો અનુસાર કરવા.

(એન) ઉપરોક્ત પ્રાર્થનાઓ (એલ) અને (એમ) મુજબ તદંતર વચગાળાની રાહતો માટે.

(ઓ) આ અરજીના ખર્ચા માટે અને (પી) એવા અન્ય તથા વધુ રાહતો માટે, જે આદરણીય અદાલત કેસની પરિસ્થિતિઓમાં યોગ્ય માને.

જ.ર. ૧૮.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, ઓર્ડિનન્સનું સ્થાન સ્પેશિયલ અદાલત અધિનિયમ, ૧૯૯૨ દ્વારા લેવામાં આવ્યું. કેટલાક મામલાઓમાં, સ્પેશિયલ અદાલતે એવો ઠરાવ કર્યો કે ટી.ડી.એસ.ની જોગવાઈઓ “અદાલતના આદેશો અને નિર્દેશોના અનુસંધાને કરાયેલ ચૂકવણીઓ” પર લાગુ પડતી નથી અને પક્ષકારને આવકવેરા વિભાગ પાસેથી તેણે ચૂકવેલ ટી.ડી.એસ. પોતાની રીતે વસૂલ કરવા તથા સ્ત્રોતે કરકાપ ન કરવા માટે નિર્દેશ આપ્યો. ૧૫/૨૦.૦૮.૧૯૯૪ના રોજ, સ્પેશિયલ અદાલતે એક આદેશ પસાર કર્યો અને અપીલકર્તાઓ-આકારણીધારકની માલિકી સ્વીકારી, પરંતુ અપીલકર્તાઓ-આકારણીધારકને કોઈપણ રીતે શેરોના હસ્તાંતરણથી રોક્યા. ૪ એપ્રિલ, ૧૯૯૪ના રોજ, સ્પેશિયલ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું કે અગાઉનો આદેશ વચગાળાનો આદેશ નહોતો, પરંતુ તે અંતિમ આદેશના સ્વરૂપનો હતો.

જ.૩. વિશેષ અદાલતના આદેશ વિરુદ્ધ, સિન્ડિકેટ બેંક તેમજ અપીલકર્તા-આકારણીઓએ અધિનિયમ હેઠળ ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ અપીલો દાખલ કરી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલતે ૧૨.૦૯.૧૯૯૪ અને ૦૭.૧૦.૧૯૯૪ના તારીખવાળા આદેશ દ્વારા બંને અપીલો સ્વીકારી હતી અને દરેક અપીલમાં બંને પક્ષોને યથાસ્થિતિ જાળવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેમ છતાં, અનુસંધાને, ૨૦મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૫ના રોજ, એક બાબતમાં, વિશેષ અદાલતે એવો નિર્ણય આપ્યો હતો કે વિશેષ અદાલત અધિનિયમ હેઠળ થનારી ચૂકવણીઓ કરતાં આવકવેરા વિભાગને કોઈ અગ્રતા નથી અને ઉક્ત આદેશ આઈટી વિભાગ અને એફએફએસએલ કસ્ટોડિયનને સાંભળ્યા પછી પારિત કરવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત ચુકાદાનો સંબંધિત પરિષદ નીચે મુજબ છે:-

...આથી વિશેષ અદાલત અધિનિયમના કારણે સૂચિત પક્ષકારને જે કૃત્ય કરવાથી રોકવામાં આવ્યો હોય તે કૃત્યના અપૂર્ણ પાલન બદલ કોઈ દંડ કે વ્યાજ લાદી શકાય નહીં. આવા કિસ્સાઓમાં, ભલે કોઈ અન્ય અધિનિયમ અથવા કરારમાં અકાર્યપાલનના પરિણામો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા

હોય, વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓને પ્રાધાન્ય મળશે. કારણ કે આવા કિસ્સાઓમાં વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તે અન્ય કાયદા અને/અથવા કરાર વચ્ચે વિરોધાભાસ ઊભો થાય છે. આવા વિરોધાભાસના કિસ્સાઓમાં, વિશેષ અદાલત અધિનિયમની જોગવાઈઓને જ પ્રાધાન્ય આપવું ફરજિયાત છે. ઉદાહરણરૂપ, આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૨૩૪બી હેઠળ, દરેક કરદાતા આગોતરો કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે. બધા પક્ષકારો જૂન, ૧૯૯૨થી ઑગસ્ટ ૧૯૯૨ વચ્ચે સૂચિત કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓ બધા માર્ચ ૧૯૯૨એ સમાપ્ત થતા આર્થિક વર્ષ માટે અને અનુગામી વર્ષો માટે આગોતરા કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર બનતા. જોકે, જેમ અગાઉ જોવામાં આવ્યું છે, કર માત્ર મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૯૨ – ૯૩ સુધી અને અનુગામી વર્ષ માટે. જોકે, જેમ અગાઉ પ્રાથમિકતાના સંદર્ભમાં જોવામાં આવ્યું છે. તેવા દાવાઓને કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ સામાન્ય દેવાઓ તરીકે ક્રમ આપવો પડશે. તેથી, તે માત્ર સંપૂર્ણ વહેંચણી થઈ ગયા પછી જ મુક્ત કરી શકાય. સૂચિત પક્ષકાર આગોતરો કર ચૂકવવા ઈચ્છે તો પણ અદાલત તેને નામંજૂર કરે. આથી આગોતરા કરની ચૂકવણી માટેની રકમો મુક્ત કરવામાં આવી નથી. આથી સૂચિત પક્ષકારને આગોતરો કર ચૂકવવાથી રોકવામાં આવ્યો છે. આથી વિશેષ અદાલતો અધિનિયમ હેઠળ આગોતરો કર ચૂકવવામાં કાનૂની અસમર્થતા છે. છતાં આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ આગોતરો કર ચૂકવવાની બાધ્યતા છે. વિશેષ અદાલતો અધિનિયમ અને આવકવેરા અધિનિયમની જોગવાઈઓ વચ્ચે વિરોધાભાસ છે. વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓને જ પ્રાધાન્ય આપવું પડશે. આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ જો આગોતરો કર ચૂકવવામાં ન આવે, તો આવી બિનચૂકવણી માટે વ્યાજ વસૂલ કરી શકાય. આ સ્પષ્ટપણે એ આધાર છે કે કરદાતા

બાકેદાર છે. પરંતુ સૂચિત પક્ષકારને કાયદા દ્વારા આગોતરો કર ચૂકવવાથી રોકવામાં આવ્યો છે. તે બાકેદાર પક્ષકાર નથી. તેણે તેના પર રહેલા કાનૂની પ્રતિબંધને કારણે આગોતરો કર ચૂકવ્યો નથી. કાયદાએ તેને આગોતરો કર ચૂકવવાથી અટકાવ્યો છે. મારા મત મુજબ, આવા કિસ્સાઓમાં, એટલે કે જ્યાં વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને અન્ય કોઈ અધિનિયમ/કરાર વચ્ચે વિરોધાભાસ હોય, ત્યાં વિરુદ્ધ જોગવાઈઓએ અવશ્ય પીછેહઠ કરવી જ પડે. જ્યારે આવી કાનૂની અસમર્થતા હોય, ત્યારે સૂચિત પક્ષકાર પર વ્યાજ અને/અથવા દંડ ચૂકવવાની જવાબદારી લાદવાનો પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી. તેવી જ રીતે, આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૨૨૦(૨) હેઠળ કોઈ પક્ષકારને માંગ સૂચના આપવામાં આવી હોઈ શકે. તે માંગ સૂચના કર, વ્યાજ અને/અથવા દંડ માટે હોઈ શકે. આવકવેરા કાયદા હેઠળ, સૂચનામાં ઉદ્દેશિત રકમ ૩૦ દિવસની અંદર ચૂકવવી ફરજિયાત છે. આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ, જો તે ૩૦ દિવસની અંદર ચૂકવવામાં ન આવે, તો કરદાતા પ્રતિ મહિનો ૧.૫%ના દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને છે. અહીં ફરીથી, વિશેષ અદાલતો અધિનિયમ દ્વારા લાદવામાં આવેલી કાનૂની અસમર્થતાના કારણે, સૂચિત પક્ષકાર તે માંગ સૂચનામાં માંગવામાં આવેલી રકમો ચૂકવવાની સ્થિતિમાં નથી. જો એવું છે, તો સૂચિત પક્ષકારને બાકેદાર કહી શકાય નહીં. ત્યારબાદ સૂચિત પક્ષકાર કલમ ૨૨૦(૨) હેઠળ વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને એવો પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી....”

૪.૪. ત્યારબાદ, ૨૯.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ, સિન્ડિકેટ બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવામાં વિશેષ અદાલતે એક આદેશ કર્યો, જેમાં સિન્ડિકેટ બેંકે એવી જાહેરાત કરવાની માંગ કરી હતી કે તે શેરોની માલિક છે અથવા તેને તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી ખરીદી કિંમત પરત મળવી જ જોઈએ. ઉક્ત

દાવો અદાલતે સ્થગિત રાખ્યો હતો. તેથી, વ્યાજ સાથેની લોનની પરતચુકવણીનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નહોતો.

જ.પ. વિશેષ અદાલતે સી.બી.ડી.ટી., આવકવેરા વિભાગ અને એફ.એફ.એસ.એલ.ના વકીલોને સાંભળ્યા બાદ પ્રથમ નિર્ણયના અનુસંધાનમાં વધુ એક નિર્ણય આપ્યો કે તેનો પ્રથમ નિર્ણય ટી.ડી.એસ.ની ચુકવણીના મામલામાં પણ લાગુ પડશે અને અરજીકર્તાના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ૧૨.૦૯.૧૯૯૪ અને ૭.૧૦.૧૯૯૪ના રોજ આપેલા યથાવત સ્થિતિના આદેશ હોવા છતાં કોઈપણ વ્યક્તિ ટી.ડી.એસ.ની કોઈપણ રકમ આવકવેરા વિભાગને ચૂકવી શકશે નહીં. ૧૩.૦૫.૧૯૯૮ના રોજ, સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રથમ નિર્ણય વિરુદ્ધની બન્ને અપીલો અપીલ નામંજૂર કરીને પૂર્ણ કરી. સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિણેદ ક્રમાંક ૨૬ અને ૨૬માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:—

૨૬. કોઈ પણ અન્ય અવધિ માટે સૂચિત વ્યક્તિની દરેક પ્રકારની કર-જવાબદારી કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ આવરી લેવાતી નથી, તેમ છતાં આવી જવાબદારી સૂચિત વ્યક્તિઓની જવાબદારી તરીકે યથાવત્ રહી શકે છે. આવી કર-જવાબદારીનું નિર્વહન તો કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ વિશેષ અદાલતના નિર્દેશો અનુસાર થઈ શકે છે, અથવા કર આકારણી સત્તાધિકારી સૂચિત વ્યક્તિ દ્વારા અનુસંધાને પ્રાપ્ત કરાયેલ કોઈપણ સંપત્તિમાંથી તે જ વસૂલ કરી શકે છે (તેજકુમાર બાલકૃષ્ણ રૂઘયા વિ. એ.કે. મેનન (૧૯૯૭) ૯ એસ.સી.સી. ૧૨૩ જુઓ) અથવા કાયદા અનુસાર અન્ય કોઈપણ રીતે સૂચિત વ્યક્તિ પાસેથી વસૂલ કરી શકે છે. જોકે, કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ આવી કર-જવાબદારીને આપવામાં આવેલ અગ્રતા માત્ર ૧.૪.૧૯૯૧ થી ૬.૬.૧૯૯૨ સુધીની અવધિ માટેની આવી જવાબદારીને જ આવરી લે છે.

૨૭. કયા સમયબિંદુએ આ કરબાધ્યતા કાનૂની રીતે થયેલ એવા અંતિમ અને સંબંધિત સૂચિત વ્યક્તિ પર બંધનકારક આકલન દ્વારા પરિમાણિત થયેલી હોવી જોઈએ? અમારાં સમક્ષ કેટલાક પક્ષકારો દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે માત્ર એ જ બાધ્યતા, જેનું અધિનિયમ અમલમાં આવ્યાની તારીખે અંતિમ આકલન દ્વારા નિર્ધારણ થયેલું હોય, તે જ કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ ચુકવવી જોઈએ. અન્યોએ દલીલ કરી કે આવું નિર્ધારણ સૂચનાની તારીખે થયેલું હોવું જોઈએ. ત્રીજી દલીલ એ છે કે આવું નિર્ધારણ વિતરણની તારીખે થયેલું હોવું જોઈએ. અમે એવો નિર્ધાર કર્યો હોવાથી કે કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળની કરબાધ્યતા માત્ર ૧.૪.૧૯૯૧ થી ૬.૬.૧૯૯૨ના સમયગાળાની એવી જ બાધ્યતાને સૂચવે છે, તેથી એવો અભિપ્રાય ધારવો યોગ્ય નહીં બને કે આ સમયગાળા દરમિયાન ઊભી થયેલી બાધ્યતાઓનું પણ ૬.૬.૧૯૯૨ પહેલાં (અધિનિયમની તારીખે) અથવા સૂચનાની તારીખે અંતિમ આકલન થયેલું હોવું જોઈએ. તેનો સંદર્ભ વિતરણની તારીખ સાથે જ હોવો જોઈએ. વિતરણની તારીખ ત્યારે આવે છે જ્યારે વિશેષ અદાલત કલમ ૯-એ હેઠળના દાવાઓની તપાસ પૂર્ણ કરે છે. જો તે તારીખે કાયદેસર સમયગાળાની કોઈ કરબાધ્યતાનું કાનૂની આકલન થયેલું હોય, અને તે આકલન સૂચિત વ્યક્તિ પર અંતિમ તથા બંધનકારક હોય, તો નીચે જે અનુસરે છે તેની આધીન રહીને, એવી બાધ્યતા કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ ચૂકવણી માટે વિચારવામાં આવશે.

૪.૬. ત્યારબાદ, ૩.૦૫.૧૯૯૯ના રોજ, વિશેષ અદાલતે વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૨૮ ઓફ ૧૯૯૯માં વધુમાં આ દિશાનિર્દેશ આપ્યો કે સ્ત્રોતે કરકપાત થઈ શકશે નહીં અને ચુકવણીકર્તાઓએ સ્ત્રોતે કરકપાત કર્યા વિના ચુકવણી કરવી પડશે અને સંપૂર્ણ આવક કરટોડિયનને ચૂકવી આપવાની

રહેશે. વિશેષ અદાલતના ઉક્ત આદેશનો પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૮ નીચે મુજબ છે:—

૮. હવે કાયદો સર્વોચ્ચ અદાલતના તા. ૧૩મી મે, ૧૯૯૮ના સિવિલ અપીલ નં. ૫૩૨૬ ઓફ ૧૯૯૫ના ચુકાદાથી સુસ્થાપિત થયો છે. આવકવેરા વિભાગને કોઈપણ એવા કર અંગે કોઈ અગ્રતા મળી શકતી નથી, જે કાયદેસર નિર્ધારિત અવધિ, એટલે કે ૧લી એપ્રિલ ૧૯૯૧થી ૬ઠ્ઠી જૂન, ૧૯૯૨ સુધીની અવધિ માટેનો ન હોય. સર્વોચ્ચ અદાલતે જે રીતે ઠરાવ્યું છે તે મુજબ, અનુગામી અથવા અન્ય કોઈપણ અવધિ માટેનો કર માત્ર આવકવેરા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ અથવા સૂચિત પક્ષકારની ત્યારબાદ પ્રાપ્ત થયેલી એવી મિલકત અથવા આવકમાંથી વસૂલ કરી શકાય, જે જમ કરાયેલ ન હોય. સ્ત્રોતે કરકાપણી જમ કરાયેલ સંપત્તિ પર ઉપજતા વ્યાજ અને લાભાંશ પર થાય છે. જમ કરાયેલ સંપત્તિ પરનું વ્યાજ અને લાભાંશ પણ જમ કરાયેલ સંપત્તિ જ છે. અનુગામી અવધિ માટેનો કર અગ્રતાના આધારે કપાત કરવા માંગવામાં આવે છે. જમ કરાયેલ સંપત્તિ એવી અગ્રતાથી દૂર લઈ જવા માંગવામાં આવે છે, જેનો ઉલ્લેખ ઉક્ત અધિનિયમમાં કરવામાં આવેલ નથી. અગાઉથી ચૂકવવાના કર અને સ્ત્રોતે કરકાપણી સંબંધિત જોગવાઈઓ ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૧ની જોગવાઈઓ સાથે સીધી જ વિરુદ્ધ છે. ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩ના બળે, ઉક્ત અધિનિયમની જોગવાઈઓને જ પ્રાધાન્ય મળવું જોઈએ. આ બાબતમાં તા. ૨૦મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૫ના આદેશમાં આપવામાં આવેલ તર્ક અહીં પૂર્ણપણે લાગુ પડે છે.”

૪.૭. આમ, પડકારવામાં આવેલ ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, અપીલકર્તા— આકારણીઓને સ્ત્રોતે કર કાપી તે જ કેન્દ્ર સરકારના જમા ખાતામાં જમા

કરાવવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. તેનાથી વ્યથિત અને અસંતોષ પામી, અપીલકર્તા-આકારણીઓએ આ અપીલો દાખલ કરી છે.

પ. અપીલકર્તાઓ-કરદાતાઓ તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી કે અપીલકર્તાઓ-કરદાતાઓ ઉપર એફએફએસએલના કસ્ટોડિયનને, જે સૂચિત પક્ષ છે, વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી છે. વિશેષ અદાલતે તા. ૧૪.૦૮.૧૯૯૩, ૨૦.૨.૧૯૯૫ અને ૯.૯.૧૯૯૬ તેમજ ૩.૫.૧૯૯૮ ના આદેશો દ્વારા અંતિમ રીતે નિર્ધારિત કર્યું હતું કે કસ્ટોડિયનને વ્યાજ ચૂકવવાની કથિત જવાબદારી ઉપર ટી.ડી.એસ.ની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી કે ઉપરોક્ત આદેશોને ધ્યાનમાં લેતાં, સ્ત્રોતે કર કપાત ન કરવા બાબતે અપીલકર્તાઓ દોષિત ગણાવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

પ.૧. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે સર્વોચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તાઓ અને સિન્ડિકેટ બેંક દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો સ્વીકારતી વખતે પક્ષકારોને યથાસ્થિતિ જાળવવા માટે નિર્દેશ કર્યો હતો. તેથી, અપીલકર્તાઓ પર ટી.ડી.એસ.ની રકમ અલગ ખાતામાં અથવા કસ્ટોડિયનને જમા કરવાની કોઈ બાંહેધરી નહોતી.

પ.૨. અપીલકર્તાઓ તરફથી હાજર વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા મુજબ, વિશેષ અદાલતે વિવિધ અરજી નં. ૧૯૯૩ ની ૧૫૮ માં તા. ૧૪મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૩ના રોજ, એટલે કે કથિત ટી.ડી.એસ.ની જવાબદારી ઊભી થયાની તારીખ ૩૧મી માર્ચ, ૧૯૯૪થી ઘણાં પહેલાં, પસાર કરેલા આદેશને ધ્યાનમાં લેતા, અપીલકર્તા સદ્ભાવપૂર્વક એવી માન્યતા હેઠળ હતો કે સ્ત્રોતે કોઈ કર કાપવાની તેની ઉપર કોઈ ફરજ લાદવામાં આવી નહોતી.

પ.૩. અપીલકર્તાઓ-આકારણીભોગી પક્ષ તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે સિન્ડિકેટ બેંક અને અપીલકર્તાઓ-આકારણીભોગી પક્ષ વચ્ચેનો વિવાદ હાલ પ્રલંબિત છે, જેમાં સિન્ડિકેટ બેંક પોતે શેરોની માલિક હોવાનું દાવો કરે છે. તેથી, પક્ષકારોના ચોક્કસ અધિકારો અને બાંહેધરીઓ નિર્ધારિત કરવું મુશ્કેલ છે અને અંતે, જો ઉક્ત દાવો હુકમનામા

દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવે અને એવું ઠરે કે અપીલકર્તાએ પોતાના શેરો ઉક્ત બેંકને વેચી દીધા છે, તો તેવી સ્થિતિમાં અપીલકર્તાઓએ મેળવેલી ઋણની રકમને સર્વથાએ ઋણ ગણવામાં આવશે નહીં.

૫.૪ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતાં, આ અત્યંત સ્પષ્ટ છે કે અપીલકર્તાઓ – આકારણીઓને કાયદા હેઠળ તેમજ વિશેષ અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશો દ્વારા બાધ્ય, નિયંત્રિત તથા પ્રતિબંધિત રાખવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં, ટ્રિબ્યુનલે મુદ્દાનો વિચાર કરતી વખતે પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૪૯, ૫૦, ૫૩, ૫૪, ૫૫ માં એવું અવલોકન કર્યું હતું કે વિશેષ અદાલતનો આદેશ કોઈપણ રીતે અપીલકર્તાઓને પ્રતિબંધિત કરતો નથી.

૫.૫. તેમણે આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૧૯૮ અને ૧૯૯ ની જોગવાઈઓ પર આધાર મૂક્યો છે, જે નીચે મુજબ વાંચાય છે:–

કપાત કરવામાં આવેલ કર પ્રાપ્ત થયેલી આવક છે.

૧૯૮. આ અધ્યાયની પૂર્વવર્તી જોગવાઈઓ અનુસાર કપાત કરવામાં આવેલી તમામ રકમો, અસેસીની આવકની ગણતરી કરવાનો હેતુસર, પ્રાપ્ત થયેલી આવક માનવામાં આવશે. પરંતું શરત એવી કે કલમ ૧૯૨ની ઉપકલમ (૧એ) હેઠળ ભરાયેલ કરની રકમ, અસેસીની આવકની ગણતરી કરવાનો હેતુસર, પ્રાપ્ત થયેલી આવક માનવામાં આવશે નહીં.

કપાત કરાયેલ કર માટે જમા.

૧૯૯. (૧) આ અધ્યાયની અગાઉકત જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવેલી અને કેન્દ્રીય સરકારને ચૂકવવામાં આવેલી કોઈપણ કપાતને, જે વ્યક્તિની આવકમાંથી આવી કપાત કરવામાં આવી હોય તેના વતી, અથવા જે તે પરિસ્થિતિ અનુસાર માલિકના વતી, અથવા થાપણકર્તાના વતી અથવા સંપત્તિના માલિકના વતી અથવા એકમ-ધારકના વતી,

અથવા શેરધારકના વતી કરની ચુકવણી તરીકે ગણવામાં આવશે.

(૨) કલમ ૧૯૨ ની ઉપકલમ (૧એ) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ રકમ, જે કેન્દ્રીય સરકારને ચૂકવવામાં આવી હોય, તે જે વ્યક્તિની આવકના સંદર્ભમાં એવો કરચુકવણી કરવામાં આવી હોય, તેના વતી ચૂકવવામાં આવેલ કર તરીકે ગણવામાં આવશે.”

૫.૬. શ્રી સોપારકર, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે [૧૯૫૬] ૨૯ આઈટીઆર ૭૭૪ માં અહેવાલિત સર જોસેફ કે, કે.બી.ઈ. વિ. કમિશનર આવકવેરા ના કેસમાં બોમ્બે વડી અદાલતના નિર્ણય પર દૃઢતાપૂર્વક આધાર રાખ્યો છે.

૫.૭. ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખીને, અપીલકર્તા-કરઆંકલનગ્રાહકો તરફથી હાજર વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી કે તમામ સત્તાધિકારીઓ, એટલે કે આકારણી અધિકારી, આવકવેરા કમિશનર (અપીલો) અને ટ્રિબ્યુનલએ અપીલકર્તા-કરઆંકલનગ્રાહકોને ટીડીએસ કપાત કરવા માટે નિર્દેશ આપીને ગંભીર ભૂલ કરી છે, જે વિશેષ અદાલતના આદેશના વિરુદ્ધ છે અને જે આદેશને સર્વોચ્ચ અદાલતે પુષ્ટિ આપી હતી. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી કે આ અદાલત આ અપીલો મંજૂર કરે અને નીચેની તમામ સત્તાધિકારીઓના આદેશોને રદ કરે.

૬. બીજી તરફ, પ્રતિવાદી-રાજસ્વ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ ન્યાયાધિકરણના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને સમર્થન આપ્યું અને રજૂ કર્યું કે અપીલકર્તા-કરઆકારાધીન પક્ષોની તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કરેલ દલીલો વિચારણા લાયક નથી, કારણ કે પ્રતિબંધનો આદેશ ૯મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તે આકારણી વર્ષ ૧૯૯૭-૯૮થી આગળ લાગુ પડશે. તેમણે રજૂ કર્યું કે આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૧૫૮ અપીલકર્તા-કરઆકારાધીન પક્ષોના મામલામાં લાગુ પડશે નહીં, પરંતુ તે તૃતીય પક્ષના મામલામાં લાગુ પડે છે.

૬.૧. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે નીચલી સત્તાધિકારીઓ તેમજ ટ્રિબ્યુનલના સમવર્તી નિષ્કર્ષોને ધ્યાનમાં લેતાં હાલની અપીલો નામંજૂર થવા યોગ્ય છે. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી કે આ અદાલત હાલની અપીલો નામંજૂર કરે અને ટ્રિબ્યુનલના આદેશની પુષ્ટિ કરે.

૭. અમે અપીલકર્તા-આકારણીધારક તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સોપારકર અને પ્રતિવાદી-રાજસ્વ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતા ને સાંભળ્યા છે અને નોંધ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું છે. એ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે વિશેષ અદાલત ઓર્ડિનન્સ ૩૦મી જૂન, ૧૯૯૨ ના રોજ અમલમાં આવ્યું હતું અને કસ્ટોડિયનની નિમણૂક ૨મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ ના રોજ કરવામાં આવી હતી. એટલું તો સ્પષ્ટ છે કે વિશેષ અધિનિયમની જોગવાઈઓ તે તારીખથી અમલમાં આવે છે જ્યારે તેની અધિસૂચના જારી થાય છે. કાનૂનની વ્યાખ્યા સંબંધિત, વિશેષ અદાલત અથવા સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ સ્પષ્ટીકરણાત્મક આદેશ, ભલે તે આંતરિમ આદેશ હોય કે અંતિમ આદેશ હોય, તેને તે તારીખથી અસરકારક માનવામાં આવશે જ્યારે અધિનિયમ અથવા ઓર્ડિનન્સ અમલમાં આવે છે.

૮. વર્તમાન મામલામાં, અમને જણાય છે કે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા કાનૂની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરવામાં આવી છે. આ કહેવાની જરૂર નથી કે અર્થતંત્રને ઝડપથી ગતિ આપવાના હેતુસર વિશેષ અદાલતની રચના કરવામાં આવી હતી. જે હેતુ માટે વિશેષ અદાલત સંબંધિત કાયદો બનાવવામાં આવ્યો હતો તે અન્ય કાયદા કરતાં પ્રાધાન્ય પામશે. તેથી, ટ્રિબ્યુનલએ એવો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં કે વિશેષ અદાલતનો આદેશ પ્રાધાન્ય પામશે નહીં અને સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશની તારીખ, એટલે કે ૯મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬ થી જ તે લાગુ પડશે એમ અર્થઘટન કરીને ટીડીએસ કપાત કરવી આવશ્યક છે, તેમાં ગંભીર ભૂલ કરી છે, એવો અમારો મત છે. અમારી દૃષ્ટિએ, ટ્રિબ્યુનલએ રોકવા / પ્રતિબંધિત કરવા / મર્યાદિત કરવા બાબતે કાયદાની ભૂલ કરી છે. તે ઉપરાંત, અપીલકર્તા-

આકારણધારકોએ વિભાગને કોઈ ચૂકવણી કરી નથી, પરંતુ માત્ર તેના માટે જોગવાઈ કરી છે.

૯. વધુમાં, ટ્રિબ્યુનલનું આ અવલોકન કે ટી.ડી.એસ. વિભાગની આવક છે, અમારા મત મુજબ, બોમ્બે વડી અદાલતે સિર જોસેફ કે, કે.બી.ઈ. (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કરેલા અવલોકનોના વિરુદ્ધ છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:—

“શ્રી પાલખીવાળાએ જે દલીલ કરી છે તે એવી છે કે આ નિયમ હેઠળ સર જોઝેફ કે ઉપર કર ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી આવતી નથી. વીમા કંપનીઓ દ્વારા જે જવાબદારીનું નિર્વહન કરવામાં આવે છે તે તેમની કર ચૂકવવાની જવાબદારી નથી. તેઓ કહે છે કે કાયદો ચૂકવનાર વ્યક્તિ પર જ જવાબદારી મૂકે છે અને ઇંગ્લેન્ડમાં ચૂકવનાર વ્યક્તિ જ્યારે આવકવેરા વિભાગને કર ચૂકવે છે ત્યારે એ જ જવાબદારી, એક મૂળભૂત જવાબદારી,નું નિર્વહન થાય છે. તેથી એવી દલીલ આગળ ધપાવવામાં આવે છે કે કાયદાની આ જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતાં સર જોઝેફ કે ૫૦૦ પાઉન્ડના નહીં પરંતુ માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડના જ હકદાર છે. અમારા અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવે છે અને બતાવવામાં આવે છે કે બંને અધિનિયમો હેઠળ કપાતની યોજના મૂળભૂત રીતે ભિન્ન છે. એવું કહેવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮ હેઠળ, ભલે પગાર વગેરે ચૂકવનાર પર સ્ત્રોતે કર કપાવવાની ફરજ મૂકવામાં આવી હોય, છતાં જો કર કપાયો ન હોય તો પગાર મેળવવાનો હકદાર વ્યક્તિ કર ચૂકવવા માટે હજી પણ જવાબદાર રહે છે, અને કલમ ૧૮ દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે સ્ત્રોતે કર કપનાર વ્યક્તિ પગારનો હકદાર હોય તેવી વ્યક્તિ વતી તે કપાત કરે છે. વધુમાં એ પણ દર્શાવવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮(જ) હેઠળ સ્પષ્ટપણે આ પ્રમાણે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે:—

આ કલમની જોગવાઈઓ અનુસાર કપાત કરવામાં આવેલી તમામ રકમો, નિર્ધારિત કરદાતાની આવકની ગણતરી કરવા માટે, પ્રાપ્ત થયેલી આવક ગણાશે.

એવું કહેવામાં આવે છે કે અંગ્રેજી કાયદા હેઠળ આ જોગવાઈઓના અભાવે, વર્ષવૃત્તિનો જે ભાગ સર જોસેફ કેની આવક બન્યો તે રૂપ પાઉન્ડ હતો અને ૫૦૦ પાઉન્ડ નહોતો; કે જ્યારે વીમા કંપનીઓએ ૨૭૫ પાઉન્ડ કપાત કર્યા, ત્યારે તેઓ સર જોસેફ કેની તરફથી એ રકમ કપાત કરતા નહોતા જેથી તેઓ સર જોસેફ કેની તરફથી કર ચૂકવે, પરંતુ તેઓ તે માટે કપાત કરતા હતા કે અંગ્રેજી અધિનિયમે વીમા કંપનીઓ પર આ રકમ રોકી રાખવાની ફરજ મૂકી હતી અને આ રકમનું ચુકવણું આ કાયદેસરની ફરજના કારણે કરવામાં આવતું હતું. હકીકતમાં, આપણે જે જોવું જોઈએ તે એ કાનૂની જોગવાઈઓનો સાર છે જેઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને જેઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, અને આપણે સમગ્ર બાબતનો સાર માત્ર એક સરળ દૃષ્ટિકોણથી જોવો જોઈએ. નિયમ ૧૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ વીમા કંપનીઓ દ્વારા જે ૨૭૫ પાઉન્ડ રોકી રાખવામાં આવ્યા હતા તે કોની આવક હતી? સ્પષ્ટ છે કે સર જોસેફ કેને બાકી પડતી વર્ષવૃત્તિ પર કર ચૂકવવાનો હતો અને કાનૂની કલ્પના દ્વારા સર જોસેફ કેની આવકને વીમા કંપનીઓની આવક માનવામાં આવી હતી. આ કાનૂની કલ્પના અંગ્રેજી કાયદાએ એ હેતુથી સ્વીકારી હતી કે કરની વસૂલાત વર્ષવૃત્તિ ચૂકવનાર પાસેથી કરવામાં આવે, વર્ષવૃત્તિ પ્રાપ્ત કરનાર વ્યક્તિ પાસેથી નહીં. પરંતુ આ કાનૂની કલ્પના આ સ્પષ્ટ હકીકતને ક્યારેય બદલી શકતી નથી કે વર્ષવૃત્તિ સર જોસેફ કેની જ છે અને સંપૂર્ણ ૫૦૦ પાઉન્ડ સર જોસેફ કેની આવક છે અને તેનો કોઈ ભાગ વીમા કંપનીઓની આવક નથી. ત્યારબાદ એવો દલીલ કરવામાં આવે છે કે ભલે ૫૦૦ પાઉન્ડ વીમા કંપનીઓ તરફથી સર જોસેફ કેને દેવા તરીકે બાકી પડતા હોય, તો પણ સર જોસેફ કેને દેવું ઉદ્ભવ્યું હોવાની હકીકતથી કાયદામાં સર જોસેફ કેને આવક ઉદ્ભવી હોવાનું પરિણામ આવતું નથી. કાયદાનો આ સિદ્ધાંત

સંપૂર્ણપણે યોગ્ય છે. દેવું ઉદ્ભવવું અથવા ઊભું થવું અને આવક ઉદ્ભવવી અથવા ઊભી થવી, એ બંને વચ્ચે ભેદ પાડવામાં આવ્યો છે (જુઓ સેઠ લાલભાઈ વિ. કમિશનર ઓફ ઈન્કમ ટેક્સ [૧૯૫૨] ૨૨ આઈટીઆર ૧૩), અને દેવું જ્યાં સુધી વાસ્તવમાં પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી તે આવક બનતું નથી, અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, દેવું જ્યાં સુધી ચૂકવાઈ ન જાય ત્યાં સુધી તે આવક બનતું નથી. શ્રી પાલખીવાલા જે દલીલ કરે છે તે એ છે કે દેવું ભલે ૫૦૦ પાઉન્ડનું હોય, પરંતુ ૨૭૫ પાઉન્ડ અધિનિયમના બળે લુપ્ત થઈ ગયા અને વીમા કંપનીઓએ માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ જ ચૂકવ્યા, અને તેથી સર જોસેફ કેની આવક માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ જ બની અને ૫૦૦ પાઉન્ડ નહીં. આ દલીલ કાનૂની સ્થિતિ તથા આ સંદર્ભમાં પ્રગટ થતા વાસ્તવિક તથ્યો બંનેને સંપૂર્ણપણે ખોટી રીતે વાંચે છે. આ દેવાના ભાગનું અથવા તેના કોઈ ભાગનું અધિનિયમ દ્વારા લુપ્તિ કરા નથી. અધિનિયમ જે જોગવાઈ કરે છે તે એ છે કે વીમા કંપનીઓએ સર જોસેફ કેને ૨૨૫ પાઉન્ડ ચૂકવતા, સંપૂર્ણ દેવું ચૂકવાયેલું માનવામાં આવે છે, કારણ કે વીમા કંપનીઓએ ૨૭૫ પાઉન્ડ રોકી રાખ્યા છે, જે ૫૦૦ પાઉન્ડ પર ભરવાના કર રૂપે ચૂકવવાના છે. તેથી આ દેવાના ભાગ, એટલે કે ૨૭૫ પાઉન્ડ, ના લુપ્તિ કરાનો કેસ નથી, પરંતુ કાયદામાં નિર્ધારિત પદ્ધતિ મુજબ દેવું ચૂકવવાનો કેસ છે. તેમજ શ્રી પાલખીવાલા જ્યારે એ દલીલ કરે છે કે દેવું માત્ર ભાગમાં ચૂકવાયું છે અને સંપૂર્ણપણે ચૂકવાયું નથી, ત્યારે પણ તેઓ યોગ્ય નથી. તેઓ કહે છે કે જો લુપ્તિ કરા ન હોય તો પણ વાસ્તવમાં દેવાનું માત્ર એક ભાગ જ સર જોસેફ કેને ચૂકવવામાં આવ્યો છે અને એ ભાગ ૨૨૫ પાઉન્ડ છે, સંપૂર્ણ ૫૦૦ પાઉન્ડ નહીં. સારરૂપે, ૫૦૦ પાઉન્ડનું સંપૂર્ણ દેવું સર જોસેફ કેને ચૂકવવામાં આવ્યું છે. ચૂકવણીની પદ્ધતિ આ છે. ૨૨૫ પાઉન્ડ વાસ્તવમાં રોકડમાં સર જોસેફ કેને ચૂકવવામાં આવ્યા છે, અને બાકીના ૨૭૫ પાઉન્ડ વીમા કંપનીઓએ એ હેતુથી રોકી રાખ્યા છે કે ૫૦૦ પાઉન્ડની રકમ પર જે કર ચૂકવવાનો છે તે તેઓ ચૂકવે. આ સ્થિતિ એ સ્થિતિથી કેવી રીતે જુદી છે તે સમજવું મુશ્કેલ છે, જે સ્થિતિ એવી હોત કે વીમા

કંપનીઓએ સંપૂર્ણ ૫૦૦ પાઉન્ડ સર જોસેફ કેને ચૂકવ્યા હોત અને સર જોસેફ કેને પોતે ચૂકવવાના બાધ્ય હતા તે ૨૭૫ પાઉન્ડ આવકવેરા સત્તાધિકારીઓને ચૂકવ્યા હોત. નિશ્ચિતપણે ત્યારે શ્રી પાલખીવાલા એવી દલીલ કરી શક્યા ન હોત કે તેમને સંપૂર્ણ ૫૦૦ પાઉન્ડ ચૂકવવામાં આવ્યા નથી અથવા દેવું ચૂકવાયું નથી. વીમા કંપનીઓને સંપૂર્ણ ૫૦૦ પાઉન્ડ સર જોસેફ કેને ચૂકવવા દેવા અને પછી તેમની પાસેથી ૨૭૫ પાઉન્ડ વસૂલવા દેવાના બદલે, ઇંગ્લેન્ડમાં સ્થાપિત કરવેરા વ્યવસ્થા એવી જોગવાઈ કરે છે કે કર સત્તાધિકારીઓ ૨૭૫ પાઉન્ડ વીમા કંપનીઓ પાસેથી જ વસૂલ કરશે અને વીમા કંપનીઓને માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ જ સર જોસેફ કેને ચૂકવવાની મંજૂરી આપશે; પરંતુ આ મુખ્ય હકીકતથી દૂર જઈ શકાતું નથી કે તેઓ ૨૭૫ પાઉન્ડ સર જોસેફ કેને આવક પર ચૂકવી રહ્યા છે અને પોતાની આવક પર નહીં.

આંકવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮(જ) જેવી જોગવાઈના અભાવે તમે ૨૭૫ પાઉન્ડને સર જોસેફ કેને આવક તરીકે ગણાવી શકતા નથી. કલમ ૧૮(જ) એવી કોઈ વસ્તુને, જે તે વ્યક્તિની આવક નથી જેને પગાર ચૂકવવાનો બાકી છે, તેની આવક બનાવતી નથી. કલમ ૧૮(જ) દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ કાનૂની કલ્પના એવી છે કે જે વ્યક્તિના પગારનો કોઈ ભાગ સ્ત્રોતે કપાત કરવામાં આવ્યો હોય, તેને આવકની ગણતરીના હેતુસર આવકનો તે ભાગ પ્રાપ્ત થયો હોવાનું માનવામાં આવશે. પરંતુ જે પ્રાપ્ત થયું હોવાનું માનવામાં આવે છે તે તેની પોતાની આવક હતી અને ફરી કહેવું પડે કે કલમ ૧૮(જ)માં એવી કોઈ કલ્પના રજૂ કરવામાં આવી નથી કે જે એવી કોઈ વસ્તુને તે વ્યક્તિની આવક બનાવે, જે હકીકતમાં તેની આવક ન હતી. પરંતુ અંગ્રેજી કાયદામાં જે કલ્પના રજૂ કરવામાં આવી છે તે એવી છે કે સર જોસેફ કેને આવકને વાર્ષિક ભથ્થું ચૂકવનારની આવક ગણવાની છે. પરંતુ આપણો સંબંધ કલ્પના સાથે નથી, હકીકત સાથે છે, અને હકીકત એ જ રહે છે, તથા કોઈ દલીલ તે હકીકતને કમજોર કરી શકતી નથી, કે ૫૦૦ પાઉન્ડ સર

જોસેફ કેની આવક હતી અને તેનો કોઈ ભાગ ચૂકવનારની કે અન્ય કોઈની આવક ન હતો.

વાસ્તવિક સ્થિતિ અંગે કોઈ શંકા રહેલી હોય તો પણ, આવકવેરાની પરતફેર સંબંધિત જે જોગવાઈઓ તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે તે દ્વારા તે સંપૂર્ણપણે નિવૃત્ત થઈ જાય છે. જો સર જોસેફ કે તેમના કુલ આવકના કારણે વીમા કંપનીઓએ ચૂકવેલો ૫૦૦ પાઉન્ડની આ રકમ પરનો કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર ન હોત, તો તેમને અથવા તો સંપૂર્ણ રકમની પરતફેર મેળવવાનો અથવા પ્રમાણસર પરતફેર મેળવવાનો અધિકાર રહેત. જે વસ્તુ તેમની આવક જ નથી તેના સંબંધમાં કરની ચુકવણી અંગે સર જોસેફ કેને પરતફેર મળવી જોઈએ એવી દલીલ કરવી અસંભવ છે. શ્રી પાલખીવાળાએ આપેલો જવાબ એવો છે કે ૧૯૧૮ના આવકવેરા અધિનિયમની અનુસૂચિ પના પરિછેદ ૧૭ દ્વારા, વાર્ષિકવૃત્તિ ચૂકવનાર દ્વારા કરવામાં આવેલી કપાતને વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની કુલ આવકનો ભાગ કાયદેસર રીતે બનાવવામાં આવ્યો છે, અને આ કારણે જ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પરતફેરનો દાવો કરવા હકદાર બને છે. પરંતુ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાને પોતાની કુલ આવકમાં ચૂકવનાર દ્વારા કરવામાં આવેલી કપાતનો સમાવેશ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે તેનું મૂળ કારણ તો એ જ છે કે ચૂકવનાર, વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની આવકમાંથી કર ચૂકવી રહ્યો છે અને જ્યારે વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પોતાની કુલ આવકનું હિસાબપત્રક તૈયાર કરે છે ત્યારે કરની ચુકવણીના હેતુસર તેની આવકમાંથી જે કપાત કરવામાં આવી છે તેનો સમાવેશ તેમાં કરવાની તેને હકદારી છે. તેથી, કપાતની સમગ્ર યોજના તેમજ પરતફેર સંબંધિત જોગવાઈઓની સમગ્ર યોજનાને ધ્યાનમાં લેતા, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે અંગ્રેજી કાયદો વાર્ષિકવૃત્તિ તરીકે ચૂકવવાપાત્ર રકમ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની આવક છે તે હકીકતને અવગણતો નથી અથવા નજરઅંદાજ કરતો નથી. ખરેખર, જો બ્રિટિશ સંસદે આ સ્પષ્ટ હકીકતને અવગણેલી હોત તો તે અસાધારણ ગણાત, અને વાર્ષિકવૃત્તિ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની

આવક હોવાને કારણે, વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પોતેથી નહીં પરંતુ તેની પાસેથી કર વસૂલ કરવાની વધુ સરળ અને વધુ સુવિધાજનક રીત અપનાવવામાં આવી છે. પરંતુ આવી જોગવાઈ કર્યા પછી, કાયદો આગળ વધીને આ બાબત સ્પષ્ટ કરે છે કે વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાએ વાર્ષિકવૃત્તિની સંપૂર્ણ રકમ પ્રાપ્ત કરી છે, ચૂકવનારને યોગ્ય મુકિત પ્રાપ્ત થાય છે, અને યોગ્ય કિસ્સાઓમાં જો વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા એવો કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર ન હોય, જે વાર્ષિકવૃત્તિ ચૂકવનારે ચૂકવ્યો હોય, તો તેને કરની પરતફેર મેળવવાનો અધિકાર છે.”

૧૦. પરિસ્થિતિના તે દષ્ટિકોણથી, ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આગળ ધપાવવામાં આવેલું આ અર્થઘટન કે ટી.ડી.એસ. વિભાગની આવક છે, તે ભ્રાંતિપૂર્ણ છે. તેથી, અમારી દષ્ટિએ, રોકી રાખવામાં આવેલ ટી.ડી.એસ. કપાત કરી શકાય તેમ નહોતું.

૧૧. બાબતના તે દષ્ટિકોણથી, અમારો વિચારીને બનેલો એવો અભિપ્રાય છે કે વિશેષ અદાલતના આદેશ હોવા છતાં અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ જરૂરી મુજબ અપીલકર્તા-કરદાતાઓ સ્ત્રોતે કર કપાત કરવા માટે જવાબદાર હતા એવું ઠરાવીને વિવાદિત ચુકાદો આપવો ટ્રિબ્યુનલ માટે યોગ્ય નહોતો.

૧૨. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ બધી અપીલો મંજૂર થવા પાત્ર છે અને તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ટ્રિબ્યુનલનો આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ તેમજ મૂલ્યાંકન અધિકારી અને સી.આઈ.ટી.(એ) નો આદેશ અત્રે રદ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ, અમે ઠરાવીએ છીએ કે અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ આવશ્યક હોય તેમ સ્ત્રોતે કર કપાત કરવા માટે અપીલકર્તા-આકારણાર્થીઓ જવાબદાર હતા એમ ઠરાવવામાં ટ્રિબ્યુનલ કાયદેસર રીતે યોગ્ય નહોતું.

૫. અમે એવો મત સ્વીકાર્યો હોવાથી કે ટી.ડી.એસ. કપાત કરવાની આવશ્યકતા નથી, દંડ લાદવાનો પ્રશ્ન ઉદ્ભવતો નથી. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતાં, વર્તમાન અપીલો નામંજૂર થવા યોગ્ય છે અને તે મુજબ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. આ

અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલ કાયદાનો પ્રશ્ન આસેસીના પક્ષમાં અને રેવન્યુના વિરોધમાં જવાબ અપાય છે. તેથી, અમે ઠરાવીએ છીએ કે આઈ.ટી. અધિનિયમની ધારા ૨૭૧સી હેઠળ લાદવામાં આવેલ દંડ રદ કરવામાં ટ્રિબ્યુનલ યોગ્ય હતું.

(કે.એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI .

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.